

Naslov: Nikad me ne biste nagovorili da odsviram Beatlese

Autor: Dobroslav Silobričić

Rubrika/Emisija: Magazin

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 2.784,98

Naklada: 66.000,00

Ključne riječi: HAZU, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Akademik

Maestro Andelko Klobučar, tajanstveni orguljaš, jedan je od najplodnijih hrvatskih kompozitora ozbiljnih glazbe. Akademik je HAZU. Skladao je više od četiri stotine ozbiljnih glazbenih djela, od čega osam misa i ogroman broj skladbi za igrane, dokumentarne i animirane filmove. Sad ima 83 godine, oduvijek živisam u zagrebačkoj Vlaškoj ulici. Još radi, piše, svira, komponira. Note piše na kompjutoru. U stanu ima prave orgulje, doduše bez velikih cijevi. To je teško i zamisliti, jer orgulje su - jako veliki stroj. Golema sprava koja proizvodi uzvišene zvuke... Maestro Klobučar je četiri desetljeća bio glavni orguljaš u zagrebačkoj katedrali.

- Imam vremena do šest sati...

● **Dobro, maestro. To je dovoljno. Što imate u šest?**

- Masažu. Dode jedna gospoda pa me masira. Teško hodam pa mi masaža koristi.

● **Imate previše kilograma?**

- Imal sam. Smršavil sam malo.

● **Korpulentnost i snaga su potrebni za sviranje orgulja?**

- Ne, nisu. Ja se ne borim s orguljama. Ja ih milujem. Nježno sviram i uživam.

● **Zivite sami?**

- Da. Dode jedna druga gospoda koja mi kuba. Dolazi tri puta tjedno: utorak, četvrtak i petak. Sve donese i tu skuha.

● **Od petka do utorka ste sami.**

- Ja sam čeli život sam. Nisam se ni ženio niti imam decu.

● **Fale vam?**

- Ne znam. Nisam ih nikada imao pa ne znam. Nisam imal vremena.

Berlinska škola

● **Kad se orgulje pojavljuju kod nas?**

- Prije nekoliko stoljeća. Kod nas je, do slavnog orgu-

hački instrument.

- Naravno. Postoje mjevohi iz kojih zrak biva potisnut u cijevi orgulja. Ja pritisnem tiple i onda se, pneumatski ili mehanički, otvori cijev pa zrak iz mjeha ide gore u cijev.

● **Počeli ste s glasovinom?**

- Pa jasno. Svi počinju s glasovinom. Imal sam osam godina. Išao sam u privatnu glazbenu školu, u Masarykovej. Zaprav, počel sam s gramofonom. Imali smo gramofon doma, slušali smo glazbu, a ja sam okretal onu ručicu na gramofonu. Navijal sam ga. Tada gramofoni još nisu bili na struju.

● **... prije 75 godina ...**

- ... vreme ide ... Danas deca idu po cesti, imaju slušalice u uhu i slušaju glazbu.

Orgulje u katedrali

● **Medutim, orgulje se nisu puno izmijenile u tih 75 godina.**

- U biti, nisu. Ali, nove su tehnologije ipak ponešto izmijenile, na bolje, mislim.

● **Glasovir i orgulje su, naoko, slični.**

- Da, naoko. Orgulje imaju nekoliko klavijatura, puno pedala koje potiskujem nogama, imaju gumbce, registre... Stvarno je to "stroj" kak vi to velite. A, najvažnije

Stalni posao mi nisu htjeli dati jer sam svirao po crkvama. Spasio me sin Frana Lhotke, Saša. On me je pozvao u 'Dubrava film' i počeo sam pisati glazbu za filmove

ljiša Mladena Stahuljaka, dominirala "berlinska škola", što znači da je zvuk bio neutralan, siv. Jednoličan. Stahuljak je 1945. godine uveo sjajne novosti u sviranju orgulja. Ja sam se počeo baviti orguljama zahvaljujući Stahuljaku. Slušao sam ga kako svira. Kad je zvuk stalno jednak, dakle ili jak-forte, ili tih-piano, onda je to - ništa. Stahuljak je uveo dinamiku i "boju". Tek tada je nastao užitak slušanja. Čujete i flautu i trompetu... i bas, slušajući orgulje. To je fantastično.

● **Orgulje su, zapravo, pu-**

je da orgulje zvuk stvaraju prolaskom zraka kroz cijevi, a glasovir titranjem žica. Dakle, nisu uopće slični.

● **Komplificirano je svirati orgulje?**

- Meni se ne čini komplikirano. Ali, zapravo, je komplikirano. Svirate gotovo cijelim tijelom: rukama, nogama, glavom.

● **Orguljaški koncerti zato i ne traju jako dugo.**

- Traju triftalaj vure, vuru, vuru i firtalj. Najviše.

● **Koje su najbolje orgulje u Hrvatskoj, po vašem mišljenju i iskustvu?**

- Meni su oduvek najbolje ove u zagrebačkoj katedrali. One u dvorani "Lisinski" također su dobre, ali mislim da su nešto smanjili njihovu jačinu, postale su piskave, nisu onako snažne kao prije. Snizili su intenzitet zvuka. Šteta.

● **Orguljaši, zvonari u crkvama, ključari... to su pomalo tajanstvene osobe?**

- Ma, neeee... Ne bih rekao. Mi smo jako normalne osobe. Obični svirači tog vrhunskog instrumenta. Niš drugo. Nismo tajanstveni. Bar ja nisam.

● **Orgulje su vezane uz crkve, uz vjeru?**

- Ne samo uz vjeru. U crkvama ih upotrebljavaju samo katolici i protestanti. Pravoslavni ne. Ali, ima puno orgulja u Rusiji. Laici sviraju orgulje. Ja sam sviral često u Sovjetskom Savezu.

● **Koliko ima danas orgulja u Hrvatskoj? Bilo ih je 800.**

- Ne znam točan broj. Ima ih dosta. Mnoge od njih nisu održavane, neke nisu naštampane. U Zagrebu ih osim u katedrali imaju isusovci u Palmotičevoj, franjevci na Kaptolu, pa na Ksaveru, Sveti Ivan u Novoj vesi... pa Đakovo, Varaždin, Šibenik...

● **Ima glazbenika u vašoj obitelji?**

- Moj stariji brat Berislav i ja. On je postigao sjajnu karijeru kao dirigent orkestrara u Beču, Stockholmu i Nici. Ja sam ostal doma.

● **Što je radio vaš otac?**

- Bio je pravnik, učitelj u Šćitarjevu kraj Velike Gorice pa onda u školi na Kaptolu u Zagrebu. Znaete gdje je Šćitarjevo? Stara Andautonija je tam. Dakle, tata Franjo je bil pravnik i učitelj, a jedan od daka bil mu je Miroslav Križić. Kad se tata doselio u Zagreb, ubrzo je postao član Gradskog vijeća. Činovnik. Pristojno smo živjeli. Onda je došao rat.

● **Teška vremena...**

- Je, nije bilo lako. Za vrijeme rata sam nastavio učiti klavir u Draškovićevoj ulici. Ali sam prestal tam ići jer je postalo opasno. Bila je to 1943. godina, imao sam 12 godina. U blizini Draškovićeve, u Branimirovoj, tamo gde je danas Pošta, bil je Teretni kolodvor i prihvatilište za zatvorenike. Opasno je bilo. Nijemci su tamo iskrcavali zarobljenike. Koji put su ih i ubili tamo u nekakvom dvorištu. Začuo se hitac pa su na trokolici iznjegli tijelo van... Mi smo to vidjeli s balkona Glazbene škole. To se dogadalo između Branimirove i današnjeg hotela Sheraton. Onda sam prekinul tam dolaziti jer je toga pucanja bilo svaki čas. Zarobljenici su imali uniforme nekakve svijetlo oker boje pa pretpostavljam da su ih zarobili u nekoj pustinja. Možda u Grčkoj.

Bijeg pred špijunima

● **Poslije rata ste nastavili glazbeno školovanje?**

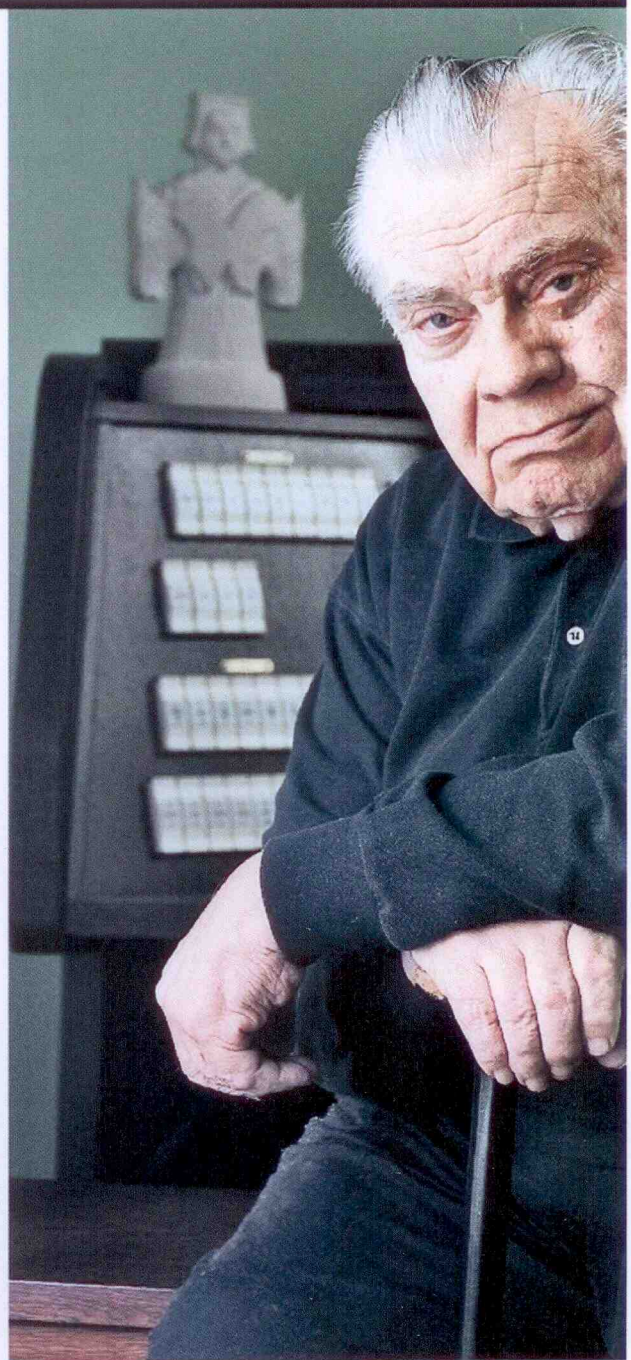
- Jesam. Slušao sam 1945. godine Stahuljaka u katedrali kak svira i to je na mene jako utjecalo. Orgulje su postale moj instrument. Ta odluka mi je odredila sudbinu.

● **Što je radila vaša majka?**

- Niš.

● **Kako 'niš'? Pa žene rade cijeli dan.**

- Naravno, u kući je radila sve. Ali nije imala javnu kari-

jeru. Kao ni većina žena, tada.

● **Sa 16 godina, 1947, počeli ste svirati orgulje u crkvi svetog Ivana u Novoj vesi.**

- Ja sam se tada upisal u Glazbenu školu na Trgu Žrtava, a išel sam i u ondašnji Konzervatorij na kojem sam učil svirati orgulje. Ali, tam nisam mogao dobiti dovoljno termina za vježbanje orgulja. Pa sam otišel vježbati u crkvu u Novoj vesi. Preko puta crkve nije bilo niš pa me nije tamo nitko niti vidio da idem u crkvu. Bilo je relativno sigurno.

● **U kom smislu 'sigurno'?**

- Čujete, znate da komunisti

nisu baš jako voljeli Katoličku crkvu i njene vjernike. A, oni su vladali. Imali su "Ulične odbore" koji su gledali i pazili tko od susjeda i dalje ide u crkvu. Sljedili su me. Znali su sve kam idem. Koji put sam im uspio zbrisati sponrednim ulicama. Bilo je napeto, moram priznati.

● **Bojali ste se?**

- Ma ne. Pa Nova ves je tada bila "po strani", izvan centra. A, bil sam i mlad. Nisam razmišljao o strahu. Bilo je takvo doba i tak se živjelo.

● **Diplomirali ste 1955. na Muzičkoj akademiji u Za-**

grebu povijest glazbe?

- Da. Diplomski rad je bio o velikom orguljašu Franji Duganu. Pod "B" predmet sam imao orgulje.

● **Poslije diplome ste se zaposlili?**

- Htio sam, ali mi nisu dali. Morao bih ići iz Zagreba, ali to ja nisam htio. Mijenjao sam profesore u srednjim školama kad su bili na bolovanju. Stalni posao i nisu hteli dati jer sam svirao u crkvama. Onda sam 1957. godine otišel u vojsku. Poslali su me negde kod Skoplja. Kad sam to obavil, trebao sam dobiti stalni posao u

ANDELKO KLOBUČAR, ORGULJAŠ

Nikad me ne biste nagovorili da odsviram Beatlese

Ja sam skromni i staromodni orguljaš

O instrumentu kojem je posvetio život i zbog kojeg nikada nije imao obitelj, komponiranju, policiji koja ga je proganjala, ocu koji je bio Krležin učitelj...
Razgovarao Dobroslav Silobričić; Snimio Darko Tomáš/Cropix

školi, ali - opet ga nisam dobio. Spasilo me sin Frana Lhotke, Saša, koji me zamolio da radim u "Dubrava filmu". Skladao sam glazbu za filmove. Tamo sam se naučio brzini u skladateljskom poslu. I improvizaciji. Bio sam jako zadovoljan. Potom sam prešao na srednju glazbenu školu i napokon na Muzičku akademiju. Tam sam učio studente solfeggia, kontrapunkta i teoriju.

● **Niste ih učili svirati orgulje?**
- Nisam, na žalost. Pod "A" sam diplomirao povijest glazbe, a ne orgulje...

● **Iznimno ste plodan skladatelj komorne i liturgijske glazbe, ali ne samo...**

- Puno sam skladao. Počeo sam komponirati već sa 18,19 godina, po nagovoru slavnog orguljaša, reformatora naše crkvene glazbe, svećenika Albe Vidakovića. Bili su to "Božićni preludiji". Skladao sam ih pod pseudonimom.

● **Koji vam je bio pseudonim?**
- K. Bučar. To me štittilo od neugoda, tada.

● **Skladali ste iz vlastitih pobuda ili po narudžbi?**
- Gotovo sve je nastalo na

nečiji poticaj. Skladao sam za "Zagrebački kvartet", za "Kvartet Rucner", za "Zagrebačke soliste", za violinistu Anđelka Krpana, za Vladimira Krpana, Tonka Ninčića...

● **Misa za Papu**
● **Skladali ste čak 8 misa...**
- I to je bilo po nečiji želji.

● **Poznata je misa koju ste komponirali za prvi dolazak pape Ivana Pavla II.**
- Jesam. Lepa misa je to. Ponosan sam na nju.

● **U velikom, simfonijskom orkestru ima više od 30 vrsta različitih instrumenata.**

Ali, nema orgulja.
- Nema. Nikad.

● **Zašto?**
- U mnogim koncertnim prostorima nije bilo orgulja. Pa se nisu ranije ni pisale orkestralne "priče" s orguljama. Tek u novije vrijeme velike dvorane postavljaju orgulje. Sada možda već i ima skladbi koje su za orkestar i orgulje. Stjepan Šulek je napisao koncert za orgulje i orkestar. Orgulje su tu - solist. Mislim da je i Boris Papandopulo nešto takve skladao. Ali, nema puno takve glazbene literature.

● **Mislite da su orgulje veći**

članstveni instrument?

- Nisu "kraljica instrumenata", kako to neki pišu. Ne mislim da su puno različitije od drugih instrumenata. Dođuše, ja sam naviknut na orgulje, znam ih, volim ih, ali ne želim preteravati. To je običan puhački instrument.

● **Svirali ste i u inozemstvu.**

- Dosta, ali ne po celom svetu. U Europi samo.

● **U Parizu u Notre Dame, u Londonu u Westminster-skoj katedrali, u Santa Maria degli Angeli u Assisiju...**

- Jesam. I u Budimpešti, gore na Budimu. Tam imaju specifične orgulje. U Oliva katedrali u Gdanjsku sam također svirao. Tamo su najstarije orgulje na svijetu.

● **Koliko su stare?**

- Puno. Tristo godina možda. Ne znam točno, ali znam da to je jedan od najstarijih instrumenata na svijetu koji i danas izvrsno funkcionira. Dobro je uštinan.

● **Sakralna glazba koju i vi komponirate je bitno drugačija od svjetovne?**

- Ima drugačiji cilj. Vezana je uz tekst. Narocito se to osjetilo nakon Drugog koncila kad su u crkvene obrede došli narodni jezici umjesto ranijeg latinskog. Tada je nastao polet suvremene crkvene glazbe. A ja, kak sam sviral gdi sam sviral, po crkvama, onda su me svi opsjedali da moram komponirati.

● **Što mislite o novoj crkvenoj glazbi koju se čuje na crkvenim radiostanicama?**

- Ne sviđa mi se to. Ako ih želimo upozoriti - nitko nas ne posluša. Neman to komu reći. Gitare, jaki ritmovi, to ne spada u našu crkvenu glazbenu tradiciju. Kaj mogu ja?

● **Jeste li se bavili kakvim sportom u životu?**

- Nikakvim. Nisam stigao. Svirao sam, komponirao, putovalo puno. Nisam imal vremena ni za kaj drugoga.

Nikad ne kasnim

● **Morske orgulje u Zadru koje je projektirao arhitekt Nikola Bašić vam se sviđaju?**

- Znam za njih. Da ide val pa se čuje neki huk... To je u redu. Ali to je atrakcija, a ne glazbeni instrument.

● **Čitao sam da su staroj Kini postojale neke male 'usne orgulje'...**

- Ne znam, ne vjerujem. Orgulje ne mogu biti male. Možda je to bila nekakva usna harmonika, tak nekaj.

● **Orgulje su bile vrlo popularan instrument u vrijeme baroka?**

- Kako gdje i kako kada. U Francuskoj su i dandanas orgulje vrlo cijenjeni i vrlo često upotrebljavan muzički instrument.

● **Orgulje su vrlo stara muzička naprava. Već u osmom stoljeću ugrađuju se u kršćanske crkve...**

- To je tako. Orgulje u svakom vremenskom razdoblju imaju svoje specifičnosti. Nisu sve iste. Dapače, sve su međusobno - različite. Osnove su im iste, ali dispozicije, struktura, konstrukcija, pogon zraka, sve je to različito. A, sada nastupaju i suvremene tehnologije i novi materijali.

● **I zvuk im je različit?**

- Je, naravno. Po boji, po jačini, po punoći. Mnogo ovisi o akustici prostora ili crkve u kojoj su postavljene. Mi smo imali sjajnih graditelja u povijesti: majstora Nakića na primjer. Danas imamo radio-nicu Heferer koju ta obitelj prenosi s koljena na koljeno.

Više ne sviram

● **Čuo sam da ste jako precizni i da nikad niste nigdje zakasnili.**

- Ko vam je to rekel? Ali, to je točno, priznajem.

● **Hoćete li imati uskoro koji koncert?**

- Ne. S tim je gotovo. Kupite si ploču ili CD na kojima ja sviram. Ima ih.

● **Što radite svakodnevno?**

- Malo komponiram.

● **Na kompjutoru?**

- Da. To je zgodna sprava.

● **Život glazbenika je naporan i često neuredan?**

- Moj život nije ni naporan ni neuredan. Ja uživam u glazbi.

● **Šuštate i ostale vrste glazbe, uz ovu za orgulje?**

- Rijetko. Ja sam vam orguljaš. To je jedino kaj me zanima.

● **Što mislite o suvremenoj zabavnoj glazbi?**

- Niš.

● **Ma, ne možete misliti - ništa. Znaite da postoji pop glazba.**

- Znam, ali ne mislim niš o njoj.

● **Biste li mogli odsvirati 'Yesterday' od Beatlesa na orguljama? To bi bilo sjajno.**

- Ne znam. Nisam to nikad svirao.

● **Ali, mogli biste ako bih vam nabavio note?**

- Mogao bih, ali neću.

● **Maestro, zafirkavate me.**

- Ne zafirkavam, ja sam vam takav. Zadržite orguljaš iz prošlog stoljeća.

● **Vaši cijenjeni kolege, vaši suvremenici vele mi da ste - najbolji hrvatski orguljaš.**

- Ne vjerujem.

● **Rekli ste mi na početku da imamo dobrih mladih svirača orgulja...**

- To je istina. Ponajbolji su Pavao Mašić, Ante Knešauer, gospoda Ljerka Očić...

● **Najpoznatiji svjetski orguljaši su Bach, Frescobaldi...**

- Pierre Cochereau, Marcel Dupré, Olivier Messiaen...

● **I - Andjelko Klobučar.**

- Ma ne. Sad vi mene zafirkavate. Ja sam skromni svirač orgulja. Čujte, imate me još kaj pitati? Ja sam sad već - krepak. I - za koju minutu mi dolazi gospa maserka...

● **Je li lijepa?**

- Je. Ali i ona ima već godina.

Ispravak

Ispravimo se čitateljima i mons. Milanu Simiću zbog pogreške koja se pojavila u intervjuu Dobroslavu Silobričiću s mons. Simićem nakon njihova razgovora u Grottaferati polju Rima. Intervju je objavljen u Magazinu 19. travnja 2014. Netočno je objavljen datum kanonizacije bl. Alojzija Stepinca zbog greške u hompjutoru poštomnog svećenika, a konačni tekst, zbog rokova tiskanja, nije poslan na ovaj mons. Simiću. Urednik Magazina